

DE BEVRIJDING VAN BORNE

In dit jaar van herdenkingen van het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog past het om een verslag op te nemen van de bevrijding van Borne. De tekst komt uit het Dagblad van het Oosten van 3 april 1946 en werd welwillend beschikbaar gesteld door ons lid de heer M.C.J. Oude Wesseling die deze krant zorgvuldig heeft bewaard. Ook Bornerbroek komt in dit artikel-tje ter sprake.

Plotseling waren de Tommies er

Borne werd 3 April des avonds bevrijd.

Drie April negentienhonderd-vijf-en-veertig..... Het is ongeveer zes uur in de avond. Borne's straten zijn verlaten. Want de bevolking van Borne moet thuis, en ramen en deuren moeten gesloten blijven. Wie zijn hoofd naar buiten steekt, wordt doodgeschoten. Zoo luidde het bevel van de Duitschers, dat door den omroeper bekend gemaakt werd. Het is een strafmaatregel voor het gevangen nemen van Duitse militairen door de ondergrondse strijdkrachten.

Eén dezer gevangenen heeft weten te ontvluichten, heeft hulp gehaald, waarna zijn collega's het "gevangenenkamp" in casu een kippenhok aan de Deurningerstraat omsingelden en beschooten. De gevangenen werden bevrijd, doch men bleek een eigen landgenoot te hebben gedood. Achter onze gesloten ramen hebben wij hem door een paar soldaten naar het kerkhof zien dragen. De Duitschers zijn woest over dit optreden van de ondergrondse en burgemeester Van den Toren wordt hiervoor verantwoordelijk gesteld. Zal Borne op het laatste ogenblik het lot van Putten nog moeten deelen? Op de markt verschijnen twee gehelmde Duitschers, elk met een pantservuist in de hand en posteerden zich voor hotel "De Keizerskroon".

Nauwelijks staan zij er evenwel of vanuit de tegenovergestelde richting wordt er een schot op hen gelost. Dan is er plotseling van de soldateske houding niets meer over en als een paar kwajongens, die door de politie achterna gezeten worden, vluchten zij den Beekenhorstweg in. Ik waarschuw de medebewoners van het huis bij de Markt, vanwaar ik dit tooneel gadesloeg en wij zoeken met onze kinderen een schuilplaats in de kelder. Na een kwartier komen vanuit de richting van de R.K. kerk een tiental moffen, gewapend met geweren, machinegeweren, pantservuisten en pantserschrik. De eerste soldaat houdt in zijn rechterhand een revolver en zoo sluipen zij behoedzaam voorwaarts in de richting van de Markt. Plat op den buik lig ik in den winkel om te zien, wat er nu gaat gebeuren, terwijl

de overige bewoners in den kelder verblijven. Het blijft echter rustig en het troepje stelt zich in de gang bij de confectiefabriek van de familie Lievenboom en naast het kantoor van den gemeente-ontvanger op. De machinegeweren worden opgesteld in de richting van de Markt.

Hoeveel zonniger was de toestand in 1995 toen Borne o.a. in de Grotestraat op 5 mei het 50-jarige bevrijdingsfeest vierde!

de dappere mannen heeft nu dubbele beteekenis, want wij realiseren ons, dat de nog geen minuut geleden verdekt opgestelde Duitschers hier een gemakkelijk doelwit gehad zouden hebben. De mannen loopen namelijk in groepen her- en derwaarts over de straat. Vlak daarop verschijnen de Tommies. Aan weerszijden van den tank gaan ze pal aan den muur gedrukt voorzichtig voorwaarts.

Het ziet er voor de bewoners van deze dicht bebouwde straat heusch niet rooskleurig uit, want als straks de vijand uit de tegenovergestelde richting komt, zal het een zwaar gevecht worden. Drie kwartier gaat zoo voorbij. Dan komt de commandant en roept tot het groepje soldaten "Komm zurück, sie sind schon hinter uns" (kom terug, zij zijn reeds achter ons). Wij ademen weer iets ruimer. Zijn de bevrijders van den anderen kant het dorp binnengetrokken? Zoo vragen wij ons af.

De Duitschers zijn echter nauwelijks den hoek van de straat om of het blijkt ons, dat dit niet zo is. Want vanuit de richting van de Marktstraat verschijnen onze Bornse ondergrondsche strijdkrachten. Onze vreugde bij het zien van deze blauw geoverall-

Dan is plotseling het hek van den dam. Ook wij zien geen gevaar meer en loopen de straat op en de spanning, die ons in 't bijzonder de laatste dagen omklemd heeft, ontleedt zich in een dolle vreugderoes.

Bornerbroek had het nog zwaar

De bevrijding van het dorp is een feit, doch voor de buurtschap Bornerbroek, dat in den oorlog reeds zooveel door de V 1 heeft geleden, is de drinkbeker nog niet geledigd. De moffen verschansten zich hier achter het kanaal en hielden het nog zes dagen vol. Herhaaldelijk kwamen er nog Duitse patrouilles over het kanaal en staken dan, vaak moedwillig, de woningen en boerderijen in brand, terwijl ook door wederzijds granaatvuur veel verwoest werd en twee menschenlevens vielen te betreuren, namelijk de echtgenoot van den heer J. Platenkamp en een kleinkind van den heer Sietema. Er bleken totaal 29 boerderijen en 2 burgerwoningen te zijn vernield toen de vijand voorgoed verdreven was en de geëvacueerde bevolking weer naar de woonplaats terug ging. Ook veel vee ging verloren. Alleen al bij den landbouwer G.J. Schuttebeld b.v. 22 koeien, en de schade, incl. de 10 boerderijen, die door de V 1 vernield werden, bedraagt zeker een half miljoen gulden.

Een Twentenaar gaat evenwel niet bij de pakken neerzitten. Ook voor hem geldt de spreuk van J.P. Coen "ende dispereert nimmer". Onder leiding van de heeren H.J. Oude Lansink en G.J. Overdijk werd aanstonds met den opbouw begonnen, zoodat alle getroffenen, zij het in noodboerderijen en barakken, thans weer in hun eigen woning verkeerden.

H.J. Muizebelt.

OPROEP

Van Mr. A.T.M. Vrijhoeven, Eusebiusplein 23, 6811 HE te Arnhem, ontvingen wij een verzoek tot plaatsing van een oproep. De heer Vrijhoeven doet genealogisch onderzoek naar de familienaam Oude Breuil en Broil. Hij is eveneens geïnteresseerd in andere schrijfwijzen van deze familienaam.

N.a.v. een artikel in BOORN en BOERSCHOP, jrg. 4, No 2, pag. 58-62 stelt hij aan de lezers van dit blad de vraag: "Wie kan, in de ruimste zin, nadere inlichtingen verschaffen over (dragers van) deze familienaam binnen en buiten de gemeente Borne.

Eventuele reacties graag aan bovengenoemd adres.

De Redactie.